

POSTANOWIENIE

20 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 20 maja 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku Gminy Miejskiej K.

z udziałem A.K. i Z.W.

o stwierdzenie nabycia spadku po Z.W.1,

na skutek skargi kasacyjnej Gminy Miejskiej K.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie

z 7 listopada 2023 r., II Ca 665/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem częściowym z 15 grudnia 2022 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa Nowej Huty w Krakowie zatwierdził uchylenie się przez uczestniczkę A.K. z domu W. córkę Z. i Z. od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po Z.W.1 z domu B. zmarłej w dniu 30 kwietnia 2013 r. w K. oraz zatwierdził uchylenie się przez uczestnika Z.W. syna Z. i Z. od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po Z.W.1 z domu B. zmarłej w dniu 30 kwietnia 2013 r. w K.

2. Na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę – Gminę Miejską K. – Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z 7 listopada 2023 r. oddalił apelację.

3. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiódł wnioskodawca. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarżący stwierdził, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ w sposób oczywisty narusza przepisy art. 1019 § 2 k.c. w zw. z art. 84 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.; nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wówczas usprawiedliwione.

5. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że skarga nie zawiera argumentów wystarczających dla uznania, że w sprawie spełniona została przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., uzasadniająca przyjęcie sprawy do rozpoznania.

6. W kwestii oczywistej zasadności skargi jako przyczyny kasacyjnej w pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. postanowienie SN z 6 listopada 2012r., III SK 16/12). Analiza sprawy wskazuje, że ustalenia sądów nie zawierają zarzucanych przez skarżących uchybień, które kwalifikowałyby skargę jako oczywiście uzasadnioną.

7. Na wstępie należy zauważyć, że skarżący nie uzasadnił należycie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Argumentacja skarżącego nie zawiera pogłębionej analizy prawnej podniesionej kwestii. Wskazana przyczyna kasacyjna dotyczy kwestii podnoszonej jednocześnie jako zarzut (podstawa) kasacyjna, w zakresie której twierdzenia skarżącego są nieco szerzej uzasadnione, jednakże należy zwrócić uwagę, że podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Natomiast wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na wcześniejszym etapie – tzw. przedsądu. Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie jest miarodajne uzasadnianie podstaw kasacyjnych, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Nie jest zaś rolą Sądu Najwyższego

poszukiwanie argumentów uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w treści uzasadnienia skargi, jeżeli strona nie powołała ich we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienia SN: z 20 października 2016 r., I PK 59/16; z 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16; z 10 maja 2018 r., I CSK 800/17; z 30 września 2019 r. V CSK 189/19 29; z grudnia 2022 r., I CSK 1420/22).

8. Skarżący podnosząc oczywistą zasadność skargi twierdzi, że sądy *meriti* bezpodstawnie uznały, że uczestnicy pozostawali pod wpływem istotnego błędu co do stanu majątku spadkowego, podczas gdy zdaniem skarżącego niewiedza uczestników w tym zakresie wynikała z lekkomyślności. W istocie podnoszone przez skarżącego okoliczności dotyczą dokonanych przez sąd odwoławczy ustaleń faktycznych. Kognicja Sądu Najwyższego ma natomiast ograniczony charakter i nie obejmuje zarzutów związanych z ustaleniami faktycznymi oraz oceną dowodów dokonanych przez sądy *meriti* (art. 398³ § 3 k.p.c.). Sąd Najwyższy jest sądem prawa, a nie sądem faktu i nie dokonuje kontroli prawidłowości oceny dowodów przeprowadzonej przez sąd drugiej instancji, jak również kontroli prawidłowości dokonanych ustaleń faktycznych (zob. wyrok SN z 5 stycznia 2011 r., III CSK 72/10).

9. Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że w orzecznictwie podkreśla się, że o uznaniu w podobnych przypadkach błędu za istotny decydują okoliczności konkretnej sprawy. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z 30 czerwca 2021 r., II CSKP 68/21, rozstrzygającym podobny problem, „Działanie w przeświadczeniu, że matka, udzielając informacji o swej sytuacji majątkowej po śmierci męża (...), poinformowałaby córki o ewentualnych długach, gdyby istniały, nie może być - przynajmniej co do zasady - zrównana z niestaranym poprzestaniem na pozbawionym jakichkolwiek konkretnych podstaw przypuszczeniu dotyczącym stanu majątku spadkowego” (zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z 29 listopada 2012 r., II CSK 172/12). Podzielając to zapatrywanie Sąd Najwyższy nie dostrzega w rozstrzygnięciu Sądu Okręgowego uchybień mogących przemawiać za oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej.

10. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

11. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

(G.N.-J.)

[a.ł]